

DOI 10.31558/2307-2318.2020.2.3

УДК 658.5.621

JEL: D24, E22

Хоменко М.М.,

д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту,
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського
ORCID: 0000-0003-3198-6696
mmhomenko2016@gmail.com

Дорожкіна Г.М.,

к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту,
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського
ORCID: 0000-0002-4131-3850

Хоменко Л.М.,

к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і фінансів,
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського
ORCID: 0000-0002-8074-4805

УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ ЗА ЗРОСТАННЯ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

У статті розглянуто оцінювання вартості підприємства за зростання капіталізації економіки країни як важливого чинника зміцнення конкурентних переваг на прикладі ринку сталевих та чавунних литих деталей для вагонобудування. Обґрунтовано, що оцінювання вартості підприємства обмежується нерозвиненістю вітчизняного ринку цінних паперів, оскільки не враховується потенціал зростання поточної вартості акцій в залежності від сприйняття цінності марки і пов'язаних з нею нематеріальних активів. Зроблено висновок, що існуючі напрямки ефективного оцінювання вартості виробничого потенціалу підприємства при організації випуску нової продукції за інвестування в сучасні технології та технологічні рішення не здатні в необхідному обсязі забезпечити істотний приплив інвестицій, особливо, в нематеріальні активи. Здійснено аналіз факторів формування потенціалу зростання і поточної вартості підприємства для акціонерів за двома основними елементами: теперішня вартість майбутніх грошових потоків в конкретному періоді прогнозування; довгострокова вартість акцій в залежності від сприйняття цінностей марок і пов'язаних з ними нематеріальних активів тобто науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, укладених контрактів, торгової марки, нових технологій й технологічних рішень тощо. До основних факторів стосовно стратегічних перспектив нарощування інтелектуального капіталу у взаємодії із збільшенням реалізації продукції доцільно відносити зростання ринкової капіталізації. Ключовими факторами зростання ринкової капіталізації виступають технології й технологічні рішення прогресивних видів продукції: сталі зливки, які використовуються для виробництва трубних заготовок, що застосовуються у енергетичних блоках та атомних електростанціях; картер заднього моста великовантажних автомобілів КрАЗ; автозчеп призначений для передавання ударно-тягових зусиль упряжному пристрою для розміщення механізму, разом з яким здійснюється зчеплення та розчеплення вагонів; виливки сталі для

трубопроводної арматури; поглинальні апарати призначені для пом'якшення позовжніх зусиль, що передаються через автозцеп на раму та інші частини вагона.

Ключові слова: акціонерне товариство (АТ), вартість підприємства, теперішня вартість, цінні папери, нематеріальні активи.

Табл. – 1, Літ. – 10

Хоменко Н.М.,

д.э.н., профессор, заведующий кафедрой менеджмента,
Кременчугский национальный университет имени Михаила Остроградского,
ORCID: 0000-0003-3198-6696
mmhomenko2016@gmail.com

Дорожкина А.Н.,

к.э.н., доцент, доцент кафедры менеджмента,
Кременчугский национальный университет имени Михаила Остроградского,
ORCID: 0000-0002-4131-3850

Хоменко Л.Н.,

к.е.н., доцент, доцент кафедры учета и финансов,
Кременчугский национальный университет имени Михаила Остроградского,
ORCID: 0000-0002-8074-4805

УПРАВЛЕНИЕ КАПИТАЛОМ АКЦИОНЕРНОГО ОБЩЕСТВА В УСЛОВИЯХ РОСТА НЕМАТЕРИАЛЬНЫХ АКТИВОВ

В статье дана оценка стоимости предприятия в условиях роста капитализации экономики страны как важнейшего фактора укрепления конкурентных преимуществ на примере рынка стального и чугунного литья для вагоностроения. Обосновано, что оценка стоимости предприятия ограничивается плохим развитием отечественного рынка ценных бумаг, так как не учитывается потенциал роста текущей стоимости акций в зависимости от восприятия ценности марки и связанных с ней нематериальных активов. Сделано обобщение, что существующие направления эффективного оценивания стоимости производственного потенциала предприятия при организации выпуска новой продукции при условии инвестирования в современные технологии и технологические решения не способны в необходимом объеме обеспечить существенный приток инвестиций, особенно в нематериальные активы.

Осуществлен анализ факторов формирования потенциала роста и текущей стоимости предприятия для акционеров по двум основным элементам: нынешняя стоимость будущих денежных потоков в конкретном периоде прогнозирования; долгосрочная стоимость акций в зависимости от восприятия ценности марок и связанных с ними нематериальных активов, то есть научно-исследовательских и опытно-конструкторских работ, заключенных контрактов, торговой марки, новых технологий и технологических решений и тому подобное. К основным факторам стратегических перспектив наращивания интеллектуального капитала во взаимодействии с увеличением реализации продукции, целесообразно относить рост рыночной капитализации. Ключевыми факторами роста рыночной капитализации выступают технологии и технологические решения инновационных видов продукции: стальные слитки, которые используются для производства трубных заготовок,

применяемых в энергетических блоках и атомных электростанциях; картер заднего моста большегрузных автомобилей КрАЗ; автосцепки предназначенные для передачи ударно-тяговых усилий устройства для размещения механизма, вместе с которым осуществляется сцепление и расцепления вагонов; отливки стальные для трубопроводной арматуры; поглощающие аппараты предназначены для смягчения продольных усилий, передаваемых через автосцепку на раму и другие части вагона.

Ключевые слова: акционерное общество (АО), стоимость предприятия, текущая стоимость, ценные бумаги, нематериальные активы.

Табл. – 1, Лит. - 10

M. Khomenko,

Doctor of Economic Sciences, Professor,

Head of the Department of Management,

Kremenchug National University named after Mikhail Ostrogradsky

ORCID: 0000-0003-3198-6696

mmhomenko2016@gmail.com

H. Dorozhkina,

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,

Associate Professor at Department of Management,

Kremenchug National University named after Mikhail Ostrogradsky

ORCID: 0000-0002-4131-3850

L. Khomenko,

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,

Associate Professor at Department of Accounting and Finance,

Kremenchug National University named after Mikhail Ostrogradsky

ORCID: 0000-0002-8074-4805

JOINT STOCK CAPITAL MANAGEMENT SOCIETIES IN THE CONDITIONS OF GROWTH OF INTANGIBLE ASSETS

The article provides an assessment of the value of an enterprise in the context of an increase in the capitalization of the country's economy as the most important factor in strengthening competitive advantages on the example of the market of steel and iron casting for car building. It has been substantiated that the valuation of the enterprise is limited by the poor development of the domestic securities market, since the growth potential of the current value of shares is not taken into account, depending on the perception of the value of the brand and related intangible assets. It is generalized that the existing directions of effective assessment of the cost of the production potential of an enterprise when organizing the release of new products, subject to investment in modern technologies and technological solutions, are not able to provide a significant inflow of investments in the required volume, especially in intangible assets.

The analysis of the factors of formation of the potential for growth and the current value of the enterprise for shareholders is carried out according to two main elements: the present value of future cash flows in a specific forecasting period; long-term value of shares depending on the perception of the value of brands and related intangible assets, that is, research and development work, concluded contracts, brand name, new technologies and technological solutions, and the like. The main factors of the strategic prospects for building up intellectual

capital in conjunction with an increase in product sales, it is advisable to include the growth of market capitalization. The key factors in the growth of market capitalization are technologies and technological solutions of innovative types of products: steel ingots, which are used to produce pipe billets used in power units and nuclear power plants; rear axle housing of KrAZ heavy-duty vehicles; automatic couplings designed for the transmission of shock and traction forces devices for placing the mechanism, together with which the coupling and uncoupling of the cars is carried out; steel castings for pipeline fittings; draft gears are designed to mitigate longitudinal forces transmitted through the automatic coupler to the frame and other parts of the car.

Key words: joint-stock company (JSC), enterprise value, current value, securities, intangible assets.

Tab. – 1, Ref. – 10

Постановка проблеми. На рівні держави вимагає постійного удосконалення процес планування провідного сегменту фінансового ринку – фондового ринку. Потребує вирішення задача врегулювання економічних стимулів для концентрації капіталу і активів в єдиній холдинговій компанії та механізмів співпраці з приватним капіталом. Удосконалення управління активами вітчизняних підприємств та звільнення від оподаткування емісійного доходу сприятиме якісному зростанню числа публічних компаній на фондовому ринку [1]. Збитковість і банкрутство окремих АТ та більшості державних холдингів, низька капіталізація публічних компаній зменшують інноваційно-інвестиційну привабливість виробничої сфери і скорочують потік інвестицій у фінансовий сектор. В останні роки найбільші обсяги прямих іноземних інвестицій зосереджені на підприємствах оптової торгівлі та їх посередників з часткою 16% від загального обсягу інвестицій [1,2]. Обсяги прямих іноземних інвестицій в машинобудування склали трохи більше 6% від загальної їх суми [1,3]. У відповідності із законами функціонування ринкових відносин інвестиції можливі лише тоді, коли створюється новий реальний капітал. Виникає необхідність пошуку нових джерел формування і зростання ринкової вартості, так як капіталізація економіки і підприємств виступає основою економічної безпеки країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Корпоративний капітал виступає у двох формах: реального капіталу представленого основними та оборотними фондами; капіталу, що представлений корпоративними правами у вигляді цінних паперів. Власником реального капіталу корпорації виступає саме АТ, а власником цінних паперів – акціонери. Засновники й учасники АТ при купівлі акцій отримують певні корпоративні права у цьому товаристві: право власності лише на придбані акції. В Україні власність на цінні папери належить до поняття приватної власності й акціонери повинні здійснювати з ними операції як з приватною власністю. Будівлі, споруди, обладнання, гудвіл та інші цінності не є власністю окремого акціонера. Він не може здійснювати відчуження якоїсь частки АТ, оскільки усе це є власністю товариства як юридичної особи.

У сучасних умовах формування статутних фондів все більше нагальною проблемою виступає реальна оцінка внесків учасників. Тривалий час внески оцінювались і оцінюються за згодою сторін, які створюють товариство, і затверджуються загальними зборами. При оцінці іноземних інвестицій, а також у тому разі, якщо співвласником виступала держава, застосовується поняття «на основі цін міжнародних ринків або ринку України» [2, с.170]. При формуванні статутних фондів внески у вигляді грошових коштів та основних фондів, які надають корпоративні права, не

оподатковуються ні податком на прибуток, ні податком на додану вартість. Майно, яке завозиться в статутний фонд підприємства з іноземними інвестиціями у вигляді господарських товариств, звільняється від сплати ввізного мита. Щодо основних фондів, які були здійснені в статутний фонд, то при їх використанні у виробничій діяльності амортизаційні відрахування з них знімаються. Отже, створювались АТ з мало реальними статутними фондами, оскільки вносилося майно, що оцінювалось значно вище реальної його вартості. Іноді у статутний фонд надходили цінні папери досить сумнівної вартості, які ще й оцінювались дуже високо, вище за номінал [3]. Одним з напрямків формування статутного фонду було внесення інтелектуальної власності, яка також оцінювалась за згодою сторін. Для поповнення або формування статутного фонду досить часто і зараз купуються акції високої номінальної вартості, але за низькою реальною ціною, і вносяться в статутні фонди за номіналом. Різниця у вартості виводиться у збитки. Тобто виникали корпорації з величезними фіктивними статутними фондами, де реальних цінностей практично не було. Для боротьби з такими проявами приймаються нормативні документи, які регулюють ці відносини [4]. Таким чином, проблема механізму оцінювання вартості АТ досі досліджена недостатньо, особливо стосовно врахування постійного зростання нематеріальних активів.

Здебільшого потенціал росту і поточна вартість залежать від марок і зв'язаних з ними нематеріальних активів (науково-дослідні і конструкторські роботи, контракти, торговельна марка тощо). Максимізація інвестицій у зміцнення марок більше підвищує очікувані, ніж поточну вартість нематеріальних активів, причому виявлена закономірність проявляється на всіх стадіях розвитку марки [1,4].

Постановка завдання. Винайдення можливості обґрунтованого оцінювання вартості АТ за зростання нематеріальних активів як важливого чинника зміцнення конкурентних переваг.

Виклад основного матеріалу дослідження. У відповідності із світовим досвідом вартість підприємства (V_{Π}) визначається як сума ринкової вартості власного капіталу (для акціонерів), а також вартості позичених сторонніх капіталів (заборгованість) [4]. Вартість для акціонерів оцінюється вартістю підприємства із двох основних елементів: теперішня вартість (T_v) майбутніх грошових потоків (у цьому періоді прогнозування); довгострокова вартість (D_v) майбутнього грошового потоку (після періоду охопленого прогнозом). За рекомендацією відомих економістів В.І. Голікова [2], Г.В. Назарової [3], А.С. Поважного [5], Ю.Є. Петрунні [6] додатково потрібно враховувати третю складову – теперішню вартість ринкових цінних паперів (Π_{Π}), що перебувають у власності підприємства і їх можна замінити на готівку, так як в поточному періоді вони безпосередньо не залучені в основну господарську діяльність [4].

Таким чином, вартість підприємства (V_{Π}) складає:

$$V_{\Pi} = T_v + D_v + \Pi_{\Pi}. \quad (1)$$

Наведені у формулі (1) складові визначають основні напрямки подальшого розвитку АТ і зростання його вартості. За виплати значного відсотку дивідендів АТ можна розраховувати на підвищений інтерес на фондовому ринку з боку потенційних інвесторів. На вітчизняному ринку сплата дивідендів в 40% і більше свідчить про втечу від оподаткування. Державні компанії монополісти за володіння контрольним пакетом акцій виплачують у вигляді дивідендів «навіть 90-100% прибутку» [1, с. 83]. За американської моделі корпоративного управління систематична виплата високих дивідендів характерна для випадку відсутності привабливих інвестиційних проєктів, тобто ефективного ре інвестування прибутку [4].

Вартість акціонерного капіталу за оцінки на фондовому ринку визначається добутком кількості акцій корпорації в обігу на їх ринковий курс. Цінні папери вітчизняних відкритих АТ набувають привабливості для потенційних інвесторів за зростання їх ліквідності. Потенціал зростання і поточна вартість акцій залежать від сприйняття цінностей марок і пов'язаних з ними нематеріальних активів тобто науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, укладених контрактів, торгової марки, нових технологій й технологічних рішень тощо. Стратегічні перспективи нарощування інтелектуального капіталу у взаємодії із збільшенням реалізації продукції виступають ключовими факторами зростання ринкової капіталізації.

Чисту поточну вартість майбутніх грошових потоків (NPV) вітчизняних АТ доцільно визначати за відомою [4] формулою:

$$NPV = \sum_{t=0}^n \frac{NCV_t}{(1+r)^t}, \quad (2)$$

де NCV_t – чистий грошовий потік для t -го періоду; r - ставка дисконту, що враховує ризик.

Темпи зростання ринкової капіталізації обумовлені динамікою бізнесу науково містких та високих технологій в галузевій сфері функціонування компанії. Оцінювання вартості АТ здійснено для умов роботи Публічного АТ «Кременчуцький сталеливарний завод» (ПАТ «КСЗ»). На сьогоднішній день це підприємство – провідний в Україні виробник широкої номенклатури сталевих та чавунних литва для вагонобудування. Виробничі потужності складають більше 135 тис. тонн лиття на рік, або більше 35 тисяч вагонних комплектів [7]. Автоматична лінія «Кюнкель – Вагнер» містить комплекс механізмів, що забезпечують виконання в автоматичному режимі технологічних операцій: дозування формувальної суміші в опоку; ущільнення суміші; витягання модельного комплексу з пів форм; змінювання модельних комплектів; транспортування пів форм на складання; складання форм; укладання вантажів на зібрані форми; транспортування форм під заливку; зняття вантажів; вибивання виливків із форм; подавання опок для наступного циклу. Продуктивність лінії 25 форм/год. за циклу 144с. Методичний підхід, що використовується для визначення чистої теперішньої вартості майбутніх грошових потоків ПАТ «КСЗ» з врахуванням аналізатора «відставання від міжнародного рівня» [8], являє собою систему моделей, що відбивають різні рівні процесу виробництва і споживання сталевих та чавунних литва.

З використанням системи моделей виконали дослідження ринкової капіталізації товариства за збільшення випуску литва з врахуванням загальних показників стану світового та вітчизняного ринків споживання сталевих та чавунних литва. Впровадження оригінальної «формули процвітання» – більше споживачів, вище продуктивність, широкі можливості для розвитку ключових компетенцій – змушує раціоналізаторів заводу виходити на нові ринки литва. Підприємство оснащено дуговими електропечами сталеплавильного типу ДСП місткістю 25т. Призначення печей – плавлення сталі на зливки, а також плавлення сталі для фасонного литва. За своїми параметрами та конструкцією піч розрахована на плавлення сталі скрап-процесом, проте її можна використовувати для одержання сталі дуплекс-процесом із застосуванням рідкого чавуну або напівпродукту. Шихта в піч завантажується спеціальною корзиною згори, для чого склепіння піднімається й повертається в бік заливки металу.

Одним із напрямків управління капіталом АТ за зростання нематеріальних активів на конкретному підприємстві є ефективне використання основних фондів автоматичних

формувальних ліній при удосконаленні планово-економічних розрахунків на основі застосування математичних методів. Такі нематеріальні активи як нові технології й технологічні рішення, що приносять вигоду в процесі господарської діяльності, використовуються для дослідження роботи транспортного устаткування і планування завантаження автоматичних ліній формовки на базі пресових автоматів із заливкою форм на конвеєрі. Завдяки застосуванню одного із найбільш прогресивних методів ущільнення сирих піщано-глинистих форм на лініях (диференціальне пресування під високим питомим тиском), на заводі одержують відливки з мінімальними допусками основних розмірів та якісною литою поверхнею, що задовольняє найвищим вимогам споживачів.

Ливарний конвеєр вимагає пропорційності та узгодженості в роботі окремих ланок, щоб ефективно використовувати автоматичні формувальні лінії. Найбільш важливим в роботі конвеєра є узгодженість швидкості транспортування опок для виготовлення напівформ, їх спарювання та фіксації, з наступною передачею на ливарний конвеєр при розваженні відливок від 200 до 540 кг і розміщенні їх в опоках у кількості від 2 до 4 штук. Найбільша металомісткість форм досягає 1350 кг. Розмір опок – 2900х1700х(500х400) мм. При малій швидкості стримується продуктивність автоматичних формувальних ліній, велика швидкість утруднює заливку і погіршує умови охолодження литва.

Виконана за нашою участю оптимізація роботи транспортного устаткування одночасно з розробкою технології з виготовлення відливок із низьколегованої сталі дозволяє підприємству випускати продукцію з низьким рівнем браку тобто реалізовувати нематеріальні активи у вигляді нових технологій й технологічних рішень. Величина простоїв автоматичних формувальних ліній завдяки упровадженню нематеріальних активів організаційно-технічного спрямування зменшились за три роки на 25%. Якщо в даний момент при роботі однієї формувальної лінії в цеху середній час очікування складає w_1 , а при роботі двох змінюється до значення w_2 , то вплив їх кількості на обсяг випуску литва можна визначити, враховуючи одночасно металомісткість та час заповнення форм (табл. 1).

Таблиця 1

Техніко-економічні показники виробництва відливок на автоматичних формувальних лініях

Найменування відливки	Металомісткість, форми, кг	Час заповнення форми, хв.	Продуктивність лінії, т/год	Рентабельність виробу, %
Балка надресорна	1327	0,70	9,0	19,0
Задвижка	1310	0,75	8,9	18,5
Плита упорна	1224	0,92	8,2	12,5
Корпус III 28	1168	0,75	7,9	16,5
Автозціпка	1115	0,83	7,5	16,0
Рама бокова	1096	0,83	7,4	15,5
Картер 2556	908	0,67	6,2	13,5
Хомут	837	0,67	5,7	17,0
Піддон	808	0,75	5,5	16,0
Картер 214,260	800	0,67	5,4	13,5
Картер6505	779	0,67	5,3	14,0
Сідло, кронштейн	600	0,80	4,0	17,5

Залежно від обсягу замовлень на литво в фасонно-ливарному цеху оптимізується число працюючих автоматизованих ліній та швидкість видачі опок під заливку. Як показали розрахунки, при значних обсягах замовлень споживачів на сталеве литво, випуск продукції при двох працюючих лініях та оптимізації швидкості транспортного устаткування можна збільшити на 12-15% при зниженні собівартості на 2,5-3% залежно

від номенклатури відливок. Сформульована модель управління такими нематеріальними активами, як нові технології й технологічні рішення, свідчить про доцільність застосовувати, наприклад, теорію масового обслуговування для аналізу роботи та виявлення внутрішніх резервів використання машин і транспортного устаткування в ливарних цехах в умовах коливання обсягів замовлень.

Чистий грошовий потік (NCV_t) для конкретного періоду можна розрахувати за відомою формулою [1, 4]:

$$NCV_t = \Pi + A - I - C, \quad (3)$$

де Π валовий прибуток; A – амортизація нематеріальних активів і знос основних засобів; I – початкові інвестиції; C – податки.

Складність прогнозування чистого грошового потоку для t -го періоду (NCV_t) зумовлена припущеннями стосовно остаточних результатів по дослідженню засобів для їх досягнення [9, 10]. NCV_t є відображенням наступних чинників макро- і мікросередовища: можливостей реалізації цінової стратегії на товарних ринках сталевому і чавунному литва за відповідної ринкової кон'юнктури; наявності доступних альтернативних джерел зовнішнього фінансування розробок та організації виробництва науково містких видів литва; рівня ефективності використання виробничого капіталу, особливо, нематеріальних активів; дієвості системи мотивації менеджерів щодо збільшення маржинального доходу (прибуток та амортизація) і освоєння ризикованих інноваційних проєктів організації виробництва нових видів литва; узгодженості виробничого і фінансового циклів товаровиробника; швидкості реакції топ-менеджерів на зміну ринкової кон'юнктури сталевому та чавунному литва і перерозподілу обмежених ресурсів.

Так, оснащений на вимогу топ-менеджерів центральний пульти управління автоматичною формувальною лінією фірми «Кюнцель - Вагнер» складається з пульта управління та шаф з елементами логічного управління лінією – так званого логістату. Пульти управління дає змогу програмувати: режим роботи формувальної машини; зусилля пресування; тривалість паузи між циклами роботи лінії; режими роботи гідростанції. Шафи логістату керують автоматичною роботою всіх механізмів і транспортних рольгангів. При цьому оператор за допомогою інформаційного табло та мнемосхеми контролює роботу як усієї формувальної лінії в цілому, так і кожного механізму зокрема.

Довгострокова вартість (D_v) у формулі (1) пов'язана з періодом часу, достатнього для реалізації пропорцій факторів виробництва сталевому та чавунному литва відповідно до визначеної стратегії і пріоритетів розвитку ПАТ. Оцінка перспектив розвитку ринку сталевому та чавунному литва стосовно його вартості переходить в площину стратегічного корпоративного управління, маркетингового, виробничого та фінансового менеджменту щодо аналізу змін у технологічному розвитку сталеливарної галузі, визначення основних стратегічних учасників ринкових відносин, вибору відповідних прогностичних моделей бізнесу з ключовими параметрами; обґрунтування критеріїв сегментації ринку сталевому та чавунному литва і цінових стратегій щодо цільових груп споживачів.

Таким чином, значну частку в складі ринкової вартості АТ займають нематеріальні активи: патенти, торгові марки і товарні знаки, нові технології й технологічні рішення, що приносять вигоду в процесі господарської діяльності. Людським капіталом володіють працівники, яких в сучасних економічних відносинах необхідно розглядати як важливий

актив. В працівниках знаходиться ключ до формування та зростання вартості через розбудову довіри при задоволенні потреб пільгових клієнтів ефективнішим способом в порівнянні з конкурентами. Нематеріальні активи ПАТ «КСЗ», що відображені в бухгалтерському балансі, є суттєвими та матимуть значну цінність, в тому числі, і для споживачів. Так, за нашої участі опрацьовано нові технології й технологічні рішення наступних видів продукції: сталеві зливки, які використовуються для виробництва трубних заготовок із наступним прокатуванням для виготовлення котельних труб, що застосовуються у енергетичних блоках та атомних електростанціях; картер заднього моста великовантажних автомобілів КрАЗ; автозчеп призначений для передавання ударно-тягових зусиль упряжному пристрою для розміщення механізму, разом з яким здійснюється зчеплення та розчеплення вагонів; виливки сталеві для трубопровідної арматури; поглинальні апарати призначені для пом'якшення поздовжніх (розтягуючих і стискуючих) зусиль, що передаються через автозчеп на раму та інші частини вагона.

Ринкова вартість АТ залежить також від професійних якостей менеджерів уміло поєднувати окремі нематеріальні активи в цілісну систему. Питома частка нематеріальних активів в складі основного капіталу на об'єкті дослідження за останні роки не перевищувала 8% за значного (щорічно на 20-25%) збільшення інвестицій. За нашими розрахунками інвестиції в нематеріальні активи, щодо нових технологій і технологічних рішень організації виробництва сталевих та чавунного литва, окупляться в продовж 2 років з кожного нового виду литва за рахунок додаткового прибутку в результаті їх застосування і за рахунок оптимізації амортизаційних відрахувань.

З розвитком ринкових відносин збільшується величина і частка нематеріальних активів в загальній сумі основного капіталу АТ. Про важливість нематеріальних активів для розвитку бізнесу провідних економік в світі свідчать дані зростання їх частини в організаціях до 75% [1, 4]. Стрибокоподібний перехід при створенні вартості від матеріальних до нематеріальних активів виступає провідним чинником обґрунтованого оцінювання капіталізації АТ. За інтенсивного впровадження комп'ютерних знань в діяльність АТ оцінюючі системи повинні виявляти, описувати, відслідковувати і забезпечувати зв'язок по нематеріальних активах, що визначають успіх організації. За нашою участю розробляється ефективний механізм надання податкових пільг для реалізації інвестиційних та інноваційних проектів у формі податкового кредиту за умови його повернення у випадку невиконання інвестором проектних зобов'язань. Перспективним напрямком розвитку науково місткого виробництва є орієнтація на продукування нових видів сталевих та чавунного литва високих споживчих властивостей за збільшення цінності нематеріальних активів стосовно нових технологій і технологічних рішень.

Висновки. Ринкова вартість АТ залежить не тільки від володіння майном, його величини та структури, але і від ефективності роботи підприємства на товарних та фондових ринках. Оцінка вартості залежить і від майна, яким користується АТ, і як поєднуються в просторі та часі виробничі ресурси. Комбінація ресурсів визначає тривалість їх ефективної віддачі і форму раціонального поєднання результативності виробництва і продажів. Зростання ролі нематеріальних активів ставить на перший план фінансові аспекти діяльності суб'єктів господарювання. Потребує удосконалення один із багатьох чисельних нематеріальних активів ПАТ «КСЗ» – система вакуумна ДФС-51 для аналізу чорних та кольорових сплавів. Фотоелектрична вакуумна система з автоматичним управлінням та автоматичною обробкою вихідних даних призначена для збудження емісійних спектрів, реєстрації інтенсивності та концентрації спектральних ліній. Після градування за стандартними зразками в конкретних виробничих умовах

доцільно розширити застосування системи для експресного й маркірувального аналізу низько - та середньо легованих сталей і чавунів. Система може бути настроєна кваліфікованими спеціалістами на аналіз двадцяти чотирьох елементів, зокрема сірки, фосфору та вуглецю.

В умовах загострення конкуренції для перевірки відповідності опору втомленості рами бічної, балки надресорної, корпусу автозчепу та хомута вимогам нормативно-технічної документації доцільно збільшити відсоток випробувань на гідропульсаторних установках, оснащених засобами вимірювання, які перевірено за вимогами Держстандарту України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мних О. Б. Ідентифікація та оцінка чинників формування вартості акціонерних товариств: теоретико-прикладні аспекти. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія «Логістика». 2007. № 580. С. 81–97.
2. Голіков В. І. Розвиток корпоратизму і корпоративних відносин в економіці України. Київ: Інститут економічного прогнозування. 2002. 304 с.
3. Назарова Г. В. Організаційні структури управління корпораціями: монографія. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2004. 420 с.
4. Келлер Кевин Лейн. Стратегический брэнд-менеджмент: создание, оценка и управление марочным капиталом; пер. с англ. Москва: Издательский дом «Вильямс», 2005. 704 с.
5. Поважный А. С. Проблемы управления и организации деятельности акционерных обществ в Украине. Донецк: ДонГАУ, 2000. 172 с.
6. Петруня Ю. Є. Акціонерні товариства в Україні: проблеми емітентів та інвесторів. Дніпропетровськ: ДАУБП, 2000. 100 с.
7. Офіційний сайт ПАТ «Кременчуцький сталеливарний завод». URL: <http://steel.pl.ua/MyKSZ/admin/main.php> (дата звернення: 25.08.2020)
8. Дорожкіна Г. М. Прогностичне моделювання організації виробництва нових видів продукції. *Економіка: проблеми теорії і практики*. 2004. №189. Т. 3. С. 799–807.
9. Корпоративне управління в Україні в сучасних умовах: монографія / за заг. ред. І. Розпутенка та Б. Лессера. Київ: К.І.С., 2004. 306 с.
10. Сірко А. Корпоративна власність у транзитивній економіці. *Економіка України*. 2002. №4. С. 57–64.

REFERENCES

1. Mnykh, O.B. (2007). Identyfikatsiia ta otsinka chynnykiv formuvannia vartosti aktsionernykh tovarystv: teoretyko-prykladni aspekty. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika»*. Seriiia «Lohistyka», 580, 81–97.
2. Holikov, V.I. (2002). Rozvytok korporatyizmu i korporatyvnykh vidnosyn v ekonomitsi Ukrainy. Instytut ekonomichnoho prohnzuvannia.
3. Nazarova, H.V. (2004). Orhanizatsiini struktury upravlinnia korporatsiiamy. VD «INZhEK».
4. Keller, Kevin Leyn. (2005). Strategicheskyy brend-menedzhment: sozdanie, otsenka i upravlenie marochnym kapitalom; per. s angl. Izdatelskiy dom «Vilyams».
5. Povazhnyi, A.S. (2000). Problemyi upravleniya i organizatsii deyatelnosti aktsionernykh obschestv v Ukraine. DonGAU.
6. Petrunia, Yu.Ye. (2000). Aktsionerni tovarystva v Ukraini: problemy emitentiv ta investoriv. DAUBP.
7. Ofitsiynyi sait PAT «Kremenchutskyi stalelyvarnyi zavod». URL:

<http://steel.pl.ua/MyKSZ/admin/main.php> (data zvernennia: 25.08.2020).

8. Dorozhkina, H.M. (2004). Prohnostychne modeliuвання orhanizatsii vyrobnytstva novykh vydiv produktsii. *Ekonomika: problemy teorii i praktyky*, 189 (3), 799–807.
9. Rozputenka, I and Lessera, B. (Eds.) (2004). Korporativne upravlinnia v Ukraini v suchasnykh umovakh. K.I.S.
10. Sirko, A. (2002). Korporativna vlasnist u tranzytyvnii ekonomitsi. *Ekonomika Ukrainy*, 4, 57–64.